

گفت و گوی
صبا با زری
اماد، کارگردان
نمایش «کمدی
آغاز»

تئاتر تبدیل به یک تجارت شده است

نمایش «کمدی آغاز» به نویسندگی، طراحی و کارگردانی زری اماد این روزها در سالن قشقایی مجموعه تئاتر شهر روی صحنه است؛ نمایشی که روایت خود را از تولد انسان آغاز می کند و تا مرگ پیش می برد و در ساختار اجرایی خود از شیوه ها و زبان های مختلف نمایشی بهره می گیرد. اماد در گفت و گو با صبا درباره ایده و ساختار نمایش، حضور هم زمان در جایگاه نویسنده، کارگردان و بازیگر، وضعیت امروز تئاتر، افزایش چهره محوری و تجاری شدن اجراها، کیفیت آثار روی صحنه، نظرات مخاطبان در سامانه های فروش بلیت و تغییرات مدیریتی تئاتر سخن گفت.

ناصر ارباب
گفت و گو

موضوع می تواند مخاطب را دچار سوء تفاهم کند. او درباره مافیایی شدن فضای تئاتر اذعان کرد: گاهی احساس می کنم همه چیزمان به مافیا تبدیل می شود؛ کسانی تصمیم می گیرند چه کسی کار کند یا نکند و چه کسی انتخاب شود. گاهی اسمی را می بینیم که عملاً در یک کار نقشی ندارد، اما از نام او برای فروش استفاده می شود. من نمی گویم فلان بازیگر یا تهیه کننده آدم بدی است؛ جایگاه هرکس باید مشخص باشد.

اماد با اشاره به تجربه شخصی خود در تئاتر گفت: من ۱۱ سال پشت در تئاتر شهر ماندم و سال ها منتظر بودم تا بتوانم در این مجموعه اجرا داشته باشم. در طول سال های فعالیت، هزینه و ضرر زیادی متحمل شده ام. مگر چه می خواستم؟ فقط می خواستم دستمزد بچه هایی را بدهم که برای من کار کرده اند. به عنوان مدیر گروه باید پاسخگو آنها باشم، در حالی که خودم هم نمی دانم در نهایت چه اتفاقی برایم می افتد.

اماد که با وجود انتقادهایش، نسبت به آینده مدیریت تئاتر امیدوار است، افزود: من در تئاتر خیلی امیدوارم. به نظرم با حضور مهدی شفیعی و اتابک نادری اتفاقات خوبی در حال شکل گرفتن است، اگر بگذاریم کار کنند. ما دوره مدیریت آقای شفیعی را دیده ایم و اتفاقاتی را که در آن دوره افتاد می شناسیم. بنابراین نسبت به آینده خوشبینم.

اماد درباره روزهای پایانی اجرای «کمدی آغاز» گفت: کمدی آغاز یک هفته بیشتر روی صحنه است؛ کاری که یک سال برای آن زحمت کشیده شده تا به صحنه بیاید و با وجود تمام فشارها، در نهایت اجرا شده است.

او افزود: کمدی آغاز نمایشی است که شاید تا مدت ها نتوان چنین تجربه ای را روی صحنه دید. این نمایش تلاش کرده از قالب های معمول فراتر برود و پرفورمنس، تئاتر محیطی، صحنه، نقاشی و موسیقی را کنار هم قرار دهد.

این کارگردان و بازیگر تئاتر در پایان گفت: در ۵۰ دقیقه، موسیقی و لایه های مختلف هنر را می بینید. اگر قرار باشد نمایشی ببینید که ترکیبی از هنرهای مختلف را در خود دارد، فکر می کنم کمدی آغاز می تواند تجربه متفاوتی برای مخاطب باشد.

او تأکید کرد: من با تئاتر کمدی مخالف نیستم؛ اتفاقاً کمدی باید کار شود، اما نه به هر شکلی. بیشتر کارهای طنزی که می بینم، خط و ربط مشخصی ندارند و قصه ای در آنها وجود ندارد.

اماد درباره وضعیت کیفی آثار روی صحنه نیز بیان کرد: خیلی خوب است که همه سالن ها کار می کنند و چراغ تئاتر روشن است، اما از هر ۱۰ تئاتری که الان روی صحنه می رود، چهار تا قابل دیدن است و شش تای دیگر بیشتر فضایی برای خوش گذراندن عوامل آن کارها هستند.

او درباره اینکه این وضعیت نتیجه تغییر ذائقه مخاطب است یا کم لطفی هنرمندان، اذعان کرد: این کم لطفی را بیشتر متوجه خودمان می دانم. ذائقه مخاطب را ما تعیین می کنیم. وقتی نمی توانیم هنر جدی را روی صحنه بیاوریم، او را عادت می دهیم که در تئاتر فقط باید بخندد یا به خاطر نام یک بازیگر و قیمت بلیت به سالن بیاید. این ذهنیت را ما به او داده ایم.

اماد درباره تأثیر تولیدات بسیار پرهزینه بر دیگر گروه های تئاتری اظهار کرد: وقتی هزینه یک کار بسیار بالا می رود و قرار است با بلیت های سه، چهار یا پنج میلیونی هزینه آن برگردد، طبیعی است که گروه های دیگر نمی توانند با بلیت های ۲۵۰، ۳۵۰ یا ۴۵۰ هزار تومانی رقابت کنند. وقتی مخاطب به قیمت های بالا و اسم های بزرگ عادت می کند، گروهی که با امکانات کمتر کار می کند، باید چند برابر تلاش کند.

او درباره نظرات مخاطبان در سامانه های فروش بلیت توضیح داد: کسی که بلیت می خرد و نمایش را می بیند، حق دارد نظرش را بنویسد. اما وقتی چند نفر به یک کار امتیاز بالا داده اند و ناگهان یک یا چند نفر به شکل غیرعادی امتیاز بسیار پایینی می دهند، این

اماد درباره ایده و ساختار اجرایی «کمدی آغاز» توضیح داد: در این نمایش درباره تولد انسان، سیر زندگی او و رسیدنش به مرگ صحبت می شود. هم زمان در نمایش از اکسپرسیونیسم، فرمالیسم و ناتورالیسم به عنوان سبک های مختلف نمایشی استفاده شده و تابلوهایی که شکل می گیرند، در فضایی سورئال قرار دارند.

او درباره اینکه روایت زندگی انسان برایش مهم تر بوده یا تجربه زبان اجرایی متفاوت، گفت: هر دو. در کمدی آغاز هر چیزی که باید ببینید، می بینید. اگر کار با شش زبان روایت می شود و شعر نمایش نیز به شش زبان خوانده می شود، بخشی از ساختار کار است. این تکرار در نهایت ما را به تکرارهای تاریخ می رساند. ما مدام چیزی را در جهان تکرار می کنیم، بدون اینکه به پایان خط فکر کنیم.

این هنرمند که در «کمدی آغاز» بازی هم می کند، درباره دشواری حضور هم زمان در چند جایگاه اظهار کرد: قرار نبود بازی کنم. شخصیت ها جداگانه طراحی و تمرین می شدند و در نهایت کنار هم قرار می گرفتند. برای نقش خودم هم چند نفر آمدند اما قبول نکردند و می گفتند نقش نسبت به دیگر نقش ها کمتر به چشم می آید.

اماد افزود: تمرین ها ادامه پیدا کرد و بازیگران مختلف آمدند. بعد از ۱۲، ۱۳ بازیگر، خودم ایستادم و نقش را بازی کردم. کم کم در این نقش جا افتادم و در نهایت دیدم که خودم باید آن را بازی کنم. این کارگردان تئاتر با اشاره به شرایط امروز تئاتر و افزایش استفاده از چهره ها برای فروش بلیت گفت: امروز بخشی از مخاطبان برای دیدن بازیگر مورد علاقه شان به تئاتر می آیند. در نتیجه تئاتر تبدیل به یک تجارت شده است. کارهای لاکچری با هزینه های هنگفت روی صحنه می روند و تجارت کار خودش را می کند.

